

Beslutningsforslag nr. **B 87**

Folketinget 2015-16

Fremsat den 15. marts 2016 af Holger K. Nielsen (SF) og Jonas Dahl (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om en udredning af kunstneres sociale og økonomiske forhold

Folketinget pålægger regeringen at foretage en udredning af udøvende og skabende kunstneres sociale og økonomiske forhold.

Bemærkninger til forslaget

De fleste udøvende og skabende kunstnere lever under dårlige økonomiske vilkår. Hvis vi vil have et levende kunst- og kulturliv, må vi også give kunstnerne nogle sociale og økonomiske rammer, hvor de kan eksistere på en rimelig måde.

De fleste kunstneres liv bærer præg af stor social og økonomisk usikkerhed. Det skyldes bl.a., at de ofte er omfattet af atypiske ansættelser med patchworkøkonomier bestående af alternative indtægtskilder som honorarer, legater og lign. De har derved begrænsede muligheder for at blive omfattet af ordninger som andre på arbejdsmarkedet – f.eks. (syge)dagpenge, barsel, pension m.v.

Socialistisk Folkeparti er bevidst om, at kunstnerne i den sammenhæng er en del af den stadig større gruppe af mennesker med såkaldt atypiske ansættelsesvilkår, som også blev adresseret i arbejdet fra dagpengekommissionen. SF er samtidig enig i, at det er nødvendigt med en grundig behandling af de problemstillinger, der generelt omfatter denne del af arbejdsmarkedet.

Ikke desto mindre mener SF, at det er nødvendigt med en særskilt analyse ud fra en kulturpolitisk synsvinkel. Der er forhold, som specifikt omhandler kunstnerne, hvortil kommer, at vi ikke kan opretholde et levende kunstmiljø, hvis de økonomiske vilkår for skabende og udøvende kunstnere er helt håbløse.

Ofte er der tale om teknikaliteter og administrative forhold, der ikke er indrettet til at kunne håndtere kunstneres særlige ansættelser og indtægter. Kunstnere lever ofte i en gråzone mellem at være lønmodtager og selvstændig. Hvis en kunstner eksempelvis får et arbejdslegat tildelt af Statens Kunstfond, beregnes dette ikke som en indkomst, hvormed der kan optjenes dagpengetilrettelæggelse eller ret til eksempelvis syge- og barselsdagpenge. Det samme gør sig gældende for vundne priser og beskikkede hverv, hvis indtægt ej heller medregnes som reel løn.

Hvis kunstneren modtager projektstøtte, kan dette også koste dagpengetilrettelæggelse, i de tilfælde hvor projektet kategoriseres som selvstændigt arbejde af a-kassen. Her kan dagpengetilrettelæggelse kun genopnås ved at nedlægge den selvstændige virksomhed. Der opstår dog et kæmpe problem, da kunstnere oftest ikke er selvvalgt kategoriseret som selvstændige, og derfor ikke har et cvr-nummer. Det kan være svært at bevise, at man har nedlagt en virksomhed, når der ikke er et cvr-nummer, der kan bekræfte dette. I stedet skal kunstnere skrive under på en tro og love-erklæring om, at de aldrig

mere vil genoprette kunstnerisk virksomhed, hvilket ultimativt betyder, at de ikke kan genoptage arbejdet som kunstner igen. Der er altså således en række forhold, som er hæmmende for de enkelte kunstnere, og som er på bekostning af kunsten og kulturens udvikling og kvalitet.

Et andet eksempel er SKATs særlige regler vedrørende befordringsudgifter. Retten til fradrag for rejseudgifter fordrer, at man i skattemæssig forstand er på rejse. For at man kan siges at være på rejse, må man ikke have mulighed for at overnatte hjemme, og rejsen skal vare mindst 24 timer. For udøvende kunstnere er reglerne relevante i mange sammenhænge. De er f.eks. relevante i forbindelse med optrædener langt fra hjemmet og i forbindelse med midlertidige ansættelser i andre dele af landet end der, hvor man selv bor. Fradraget for rejseudgifter er i 2015 begrænset til maksimalt 25.900 kr., hvilket svarer til 38 døgn pr. år. For mange kunstneres vedkommende er omfanget større end 38 døgn pr. år. Udøvende kunstnere har således flere rejseudgifter end mange andre faggrupper og er derfor i højere grad afhængige af at kunne trække dem fra i skat. Begrænsningen i fradragretten påvirker kunstneres incitament til at tage job lokaliseret langt fra deres bopæl, særlig i tilfælde hvor indtjeningen er lav. Det skaber en skævvridning af kulturlivet, særlig i de lokalsamfund, som ligger langt fra storbyerne.

Gennemgangen her er kun et lille overblik over de skævvridende forhold, som gør sig gældende for kunstnere på arbejdsmarkedet. Vurderingen er, at problemet rækker meget længere, og vi skal så langt tilbage som 1988 for at finde et udredende arbejde om kunstnere, og da drejede det sig om hhv. musikere og artisters placering i dagpengesystemet.

Det er på høje tid, at vi får undersøgt kunstneres økonomiske forhold, netop fordi vi ved, at der forekommer skadelige forhold for det kunstneriske produkt og miljø. Da der ikke på nuværende tidspunkt findes et reelt overblik, pålægges regeringen at sikre en udredning af udøvende og skabende kunstneres sociale og økonomiske forhold, så vi kan få kortlagt de indsatsområder, som er nødvendige at rette op på for at sikre ordentlige forudsætninger for vores kunst og kultur. I denne forbindelse henvises der til den norske udredning af kunstneres levevilkår »Kunstneres aktivitet, arbejds- og inntektsforhold, 2006«. Redegørelsen blev udarbejdet på opfordring af det norske Kultur- og kirke ministerium og havde som formål at kortlægge, beskrive og analysere kunstneres aktivitet og arbejds- og indtægtsforhold.

Skriftlig fremsættelse

Holger K. Nielsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en udredning af kunstneres sociale og økonomiske forhold.

(Beslutningsforslag nr. B 87)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.